

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä

15 päivänä maaliskuuta 1994

Lausunto n:o 2

Talousvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 11 päivänä helmikuuta 1994 hallituksen esityksen n:o 324/1993 vp laiksi maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa talousvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Tuula Kulovesi kauppa- ja teollisuusministeriöstä, lähetystöneuvos Pasi Patakallio ulkoasiainministeriöstä, professori Ilkka Saraviita, oikeustieteen tohtori, kansleri Kauko Sipponen ja professori Kaarlo Tuori.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annettua lakia siten, että vientivalvonnan alaisten tuotteiden kauttakuljetus tulee luvanvaraiseksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Kauttakuljetuksen valvonnan lisääminen lakiin laajentaa jonkin verran tämän perustuslainsäätämisyjärjestyksessä säädetyn lain soveltamisalaa. Esityksen säätämisyjärjestysperustelujen mukaan kysymyksessä kuitenkin on vain lain vähäinen täydentäminen, joka ei ole ristiriidassa lain yleisen tarkoituksen kanssa. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon n:o 14/1985 vp viitaten esityksessä katsotaan, että lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

Valiokunnan kannanotot

Laki maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta säädettiin aikanaan perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Samassa järjestyksessä vuonna 1992 lakiin lisättiin 3 a §, jota nyt ehdotettu lainsäädäntötoimi koskee. Valtiosääntöoikeudelliselta kannalta kysymys on poikkeuksena perustuslaista säädetyn lain, ns. poikkeuslain muuttamisesta.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneessa tulkintakäytännössään (viimeksi PeVL 1/1994 vp) lähtenyt siitä, että poikkeuslakia voidaan muuttaa tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jos muutettava laki ei laajenna sitä poikkeusta, joka muutettavalla lailla tehtiin perustuslakiin. Lisäksi valiokunta on katsonut (esim. PeVL 37/1992 vp), että sellaiset kokonaisuuden kannalta epäolennaiset lisäykset ja muutokset, jotka sinänsä merkitsevät perustuslakipoikkeuksen vähäistä laajentamista, voidaan toteuttaa tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jos perustuslakipoikkeuksena aikanaan säädetyn kokonaisjärjestelyn luonnetta ja asiallista merkitystä ei tällä tavoin muuteta toisenlaiseksi.

Lain 3 a § säädettiin perustuslainsäätämisyjärjestyksessä, koska säännös mahdollisti ”sen, että asetuksella voitaisiin säännellä hallitusmuodon 6 §:ssä turvattuun kansalaisten omaisuudensuojaan liittyviä kysymyksiä” (HE 16/1992 vp). Lakiehdotuksen mukaan asetuksenantajan valtuudet ulottuvat myös kauttakuljetuksen rajoittamiseksi.

Valtiosääntöoikeudellisessa mielessä lakiehdotuksessa on kysymys hallitusmuodossa turvattuun omaisuudensuojaan kohdistuvasta lainsäädäntövallan lisädelegoinnista. Lain 3 a §:n muutoksella tähdätään samaan päämäärään kuin alkuperäisellä pykälällä. Tästä voidaan arvioida, että ehdotetulla lailla ei muuteta aiemman kokonaisjärjestelyn luonnetta ja asiallista merkitystä

toisenlaiseksi. Kauttakuljetuksen rajoittaminen voidaan lisäksi ymmärtää nykyisen lain nojalla mahdollisia vientirajoituksia täydentäväksi valvontamuodoksi, joka merkitsee jo toteutetun perustuslakipoikkeuksen kannalta ainoastaan epäolennaista lisäystä. Näillä perusteilla valiokunta katsoo, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Niinistö sekä jäsenet Kaarilahti, Koskinen, Laine, M. Laukka-

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

nen, J. Leppänen, Moilanen, Varpasuo, Vistbacka, Vuoristo, Vähänäkki ja Väistö.
